

STAVBA BÁBELSKÉ VŮŽE

Převod materiálu

Pavel Freitinger

Pořadí v lekci

5

Žalm: 33,10-11 — Záměry národů Hospodin má, lidem úmysly hatí. Záměry Hospodinovy platí v??n?, úmysly jeho srdce po všechna pokolení.

1. klíčové pojmy, dobové a textové souvislosti:

?? **zem? jednotná v ?e?i a ?inech** ? předcházející kapitola mluví o vzniku r?zných národ?. Tyto národy jsou te? sjednoceny v jeden šik. Nemyslí se na společný jazyk, spíš na jeden "hlas lidu", jednotnou ideologii.

?? **plá? Šineár** je název související s Babylonem ? tedy vele?íší, která "sjednotila" mnoho národ? tak, že je zotro?ila. V Gn 10,10 se o Šineáru mluví v souvislosti s bájným Nimrodem ? Vzpurníkem, který zakládá království právě v oblasti, odkud hrozilo Izraeli nebezpečí: Asyrie, Babylonie (viz také Da 1,2). A Nimrod je navíc "bratranec" Kenaana. Takovéto "kapacity" jsou tedy jednotné.

?? **ekli si:** (v.3) zatímco o počátku stvoření a ?lov?ka rozhoduje Boží promluva (a ?ekl B?h), tady ? v p?íb?hu, který uzavírá blok Gn 1?11, se všechno odvíjí od promluvy lidské. Iniciátorem není "slovo Hospodinovo", ale slovo lidské.

?? **m?sto** představuje ur?itý národohospodářský program, který má zajistit bezpečí, mír, blahobyt (p?íznačky ztraceného ráje)

?? **v?ž, brána Boží, Babylon** (bab?il = brána boží) o pravé bráně Boží v?d?l Izrael z p?íb?hu o Jákobovi (Gn 28,10nn). Zde (Gn 11) se kriticky hodnotí Babylon a v?bec všechny lidské pokusy o vytvoření sjednocené společnosti, o povznesení se k spáse. Vize a hnutí slibující št?stí a mír na v?né ?asy mají v ?tšinou jednoduché jednotící mechanismy zakódované ve svém programu. Tím jsou lákavé a alespo? na ?as skute?n? sjednocují.

?? **vrchol v?že v nebi:** "v?ž každého chrámu v babylonské oblasti m?la v podstat? tvar pyramidy a m?la sedm etáží ... v?ž v Babylon? samém m?la starý sumerský název Esagila (d?m pozdvižení hlavy). Znamená to, že tam ?lov?k o?ekává odpuštění vin. V?ž byla zp?ítomn?ním sv?tové hory, tj. celého sv?ta. Každá ze sedmi etáží byla vybarvena barvou zasv?cenou n?které z planet. Jedna z nich ? asi nejvyšší ? se nazývala 'nebe' a byla zp?ítomn?ním, nejen symbolem, nebe. Pro Babylo?ana byla plnou skute?ností vláda planet nad zemí, nad naším životem. ... Asi nemysleli na v?ž, která by fakticky hmotn? dosáhla až do nebe. Cht?li mít totéž 'zaru?eno' ve své v?ži, i když byla jen 90 m vysoká." (M. Mrázek, Genesis 1?11, SR ? Praha 1989, s. 53).

V?ž až do nebe (v.4) je tedy dokonalá stavba, která kon?í nebem a nabízí kontakt s mocí hv?zd-nou, nebeskou. Lidem je nabídnuta náboženská ideologie, která má nahradit víru v Hospodina. Hospodin vyhnal lidstvo z ráje. V?ž nabízí n?co lákav?jšího než "pouhý" návrat do zahrady Boží.

?? **u?iníme si jméno** (v.4) vyjad?uje touhu ?lov?ka ur?ovat si sám své poslání, cíl a smysl života. Ten, kdo dává jméno, je rozhodující autoritou. ?lov?k ? Pozemšťan ? Adam již své jméno dostal a stejn? tak ur?ení (Gn 3). Stavitelé v?že se cht?jí zbavit své pozemšťanskosti. Cht?jí se mít božsky. Každá doba si vytváří p?edstavy, jak se žije "jako v nebi" a pokouší se uniknout tíživosti lidského úd?lu. Dnes se utíká na pár

minut, hodin ?i dní do vysn?ného života pomocí r?zných prost?edk? technických, chemických, léka?ských i náboženských.

? **Boží rozhodnutí** (v. 5?7) ukazuje, kam jednomyslnost stavitel? vede ? k pyšné a vposledu ni?ivé svévoli ("nebudou chtít ustoupit od ni?eho, co si usmyslí provést"). Tuto pýchu je pot?eba zadusit hned v po?átku. K tomu slouží zmatení jazyk? a rozptýlení po celé zemi. Vyprav?? ironicky poznamenává, že Hospodin musí "sestoupit", aby zjistil, co vlastn? provád?jí lidé, skute??ující své nebety?né plány.

? **zmatení ?e?i** "je tém?? symbolické, že práv? pod v?ží v Babylon?, ve chrámovém okrsku, byla jazyková škola, kde se vyu?ovalo egyptštin?, chetitštin?, etiopštin? i jiným jazyk?m. R?znost jazyk? byla p?ekážkou už i jim, což teprve nám." (M. Mrázek, s. 52)

? **rozptýlení** ? toho se nejvíc báli a to je potkalo. Nejsou ovšem rozprášeni a zni?eni (viz Iz 24,1), ale p?estali tvo?it totalitní jednotu. P?íb?h o Abrahamovi pak ukazuje, že teprve v rozptýlení vzniká možnost pravé bohoslužby a pravého spole?enství. Proroci vždy znovu pozvedají sv?j hlas, když n?kdo ve správ? církve nebo spole?nosti usiluje o totalitní jednotu.

2. úskalí textu:

? v?ž s vrcholem v nebi: **nejde o naivní p?edstavu**, že by bylo možno vybudovat stavbu až k nebeské klenb?. V?ží s vrcholem v nebi je mín?n chrám podle babylonských náboženských parametr?. Podobenství využívají reáliích starov?kého sv?ta. M?sto a v?ž se stávají symbolem ur?ité civilizace. Obeznameností se starov?kými reáliemi objevíme funk?nost a výstižnost jednotlivých symbol?, které se pak mohou pro nás stát výstižným popisem motiv? jednání, s výhledem k možnému ?ešení a výhled , nikoli jen popisem krize. Výhledem k ?ešení krize (Gn 11), se stává zaslíbení (Gn 12). Oproti strategii "sjednocení" je nabídnut horizont zaslíbení: "sta? se požehnáním" (Gn 12,2) - ve m?st? i na venkov?.

? p?íb?h **není starov?kou teorií o vzniku r?zných národ?**, ani v první ?ad? nevysv?tluje, proč je na sv?t? tolik **r?zných jazyk?**. Mnohost národ? a ?e?í nep?edkládá jako osudovou chybu, kterou by bylo pot?eba napravovat jednotnou ?e?í (esperanto apod.), vymazáním rozdíl? pomocí smíšených manželství (moonisté) apod. Mnohost, rozmanitost, pestrost je Božím zám?rem a ochranou. B?h rozvrací totalizující jednotu v ?e?i i ?inech. Skutky apoštolské v 2. kap. ukazují podobným sm?rem: tv?rcem pravého obcenství je Duch svatý (nikoli lidská odhodlanost). Zabra?uje rozptýlení a tvo?í pospolitost, která nedobývá nebe, ale p?ijímá pozemský rozm?r života, který byl p?isouzen již Adamovi?Pozemš?anovi a napln?n v Kristu. Odtud vyr?stá jednota, která se neprojevuje uniformitou ani fanatickou (?i sektá?skou) sjednoceností, ale otev?eností Bohu a vzájemností v rovin? mezilidské.

? p?i vypráv?ní se zapomíná, že stavitelé budují nejen v?ž, ale i **m?sto**. Cht?jí vybudovat civilizaci, která dopom?že ke št?stí a blahobytu. M?žete s d?tmi probírat, co do "m?sta" (velkom?sta) pat?í ? nejen domy, obchody apod. ? ale t?eba i v?zení pro ty, kdo by nebyli "správn?" jednotni. Starším d?tem p?ipome?te, že v posledních 100 letech podobných "jednotných" projekt?, které slibovaly ráj na zemi, vzniklo povícero. Ježíšova strategie je opa?ná ? máme hledat nejprve království Boží a ostatní nám bude p?idáno.

? **u?init si jméno** ? nejde p?edevším o pýchu (?i reklamu), jako spíš o svévolné uložení si životního a spole?ného programu. Jméno si u?inil Hospodin svými skutky (viz Ž 8,7?10) ? a lidé svoje jméno, tj. životaschopný a spolehlivý životní program sm?jí p?ijmout od n?j. Proto také po Gn 11 následuje vypráv?ní o Abramovi?Abrahamovi, který jméno i životní poslání p?ijímá od Hospodina.

3. pom?cky:

Obrázek v?že nap?. z D?jin um?ní (Pijoan); obrázky r?zných staveb (viz podn?ty pro rozhovor)

osnovy vyprávění pro mladší děti:

Motivace

- II. Lid jednotný v řeči i činech
- III. Stavba města a věže
- IV. Pošetilost stavitelů
- V. Hospodin sestupuje a máří bezbožné plány

motivací uvedení do příběhu:

Otázky pro mladší děti

Účastnili jste se už nějaké celoškolní akce (sbírání rostlin, kaštanů, papíru, olympiády)? Chtěli jste být nejlepší, nebo vám to bylo jedno? Byla to povinnost, které jste se museli účastnit? nebo jste se účastnit nemuseli?

Otázka pro starší děti:

Jaké události v nedávné době náš národ "sjednotily"? (hokej, pomoc obětem záplav). Jak ti "sjednocení" pohlíželi na ty, kdo se chovali jinak?

I. Motivace

Milé děti, dovedly byste vyjmenovat události, které v nedávné době „sjednotily“ náš národ? Některé z vás si vzpomenu na slavná hokejová vítězství našich týmů na olympijských hrách nebo mistrovstvích světa. Jiní mohou připomenout ničivé záplavy v naší zemi v posledních letech. Tehdy se lidé sjednotili v pomoci obětem záplav.

II. Všichni jdou zaslepeni za jedním cílem

V Bibli máme příběh o lidech, kteří také byli jednotni v řeči i činech. Je to příběh o lidech, kteří se stěhovali stále dál na východ. Proč zrovna na východ? Tam na východ hledali lidé vždycky rajskou zahradu, odkud kdysi Bůh člověka pro jeho hříchy vyhnal. Tam se ti lidé chtěli opět dostat. A nechtěli čekát, až jim Bůh otevře ráj. Jsou přesvědčeni, že ho dosáhnou sami. – Tak přešli až k babylónské rovině. „Tady se usadíme. Je to ráj? Není to ráj? To jsou zbytečné otázky – my sami si tu ráj zařídíme. Dokážeme to i bez Boha.“ Tak všichni mluvili, tato slova jeden vedle druhého opakovali. Tato vidina z nich dělala lid jedné mysli. – Možná vás napadlo, jak je to krásné, když jsou lidé jednotni. Ale je každá jednomyslnost plná a správná? Co když se lidé sjednotí na věci, která je zlá?

III. Stavba města a věže má zaručit štěstí a spásu

Hloupí ti lidé nebyli. Naopak, v letech byli chytřejší a šikovnější než jiní. Uměli stavět. Ne z hlíny a kamene, ale z vypalovaných cihel. Místo obyčejné vápenné malty užívali asfaltu. Proto byly jejich stavby pevnější a trvalejší. Jenže ta jejich dovednost jim příliš stoupla do hlavy. Řekli si: „My si tady tu pláň promě-

níme v ráj. Postavíme si zde krásné město, kolem dokola budou nedobytné hradby, nebudeme se muset nikoho a ničeho bát. Žádný si na nás netroufne. Naše město tu bude stát na věky. Budeme silný a mocný národ, nejmocnější ze všech. Všichni ostatní se před námi budou muset sklonit, s obdivem o nás budou mluvit, naše jméno bude veliké a naše sláva naplní celou zemi.“ Takový byl cíl jejich úsilí, jejich životní program.

Aby měli opravdu všechno zajištěné, tak do toho svého velkolepého plánu zařadili i Pána Boha. Uprostřed města má stát vysoká stavba, která bude všechny ostatní přesahovat. Bude to nekolekaposchodový chrám. Odzola až nahoru povede široké schodiště. V nejvyšším poschodí vystrojí nádhernou svatyni, přibytěk pro Pána Boha. Tady, na samém vrcholu stavby, bude mít Bůh své nebe. Bude tu s námi, bude nás chránit, bude nám žehnat. – Tak si to naplánovali a s chutí se dali do díla. Jak si byli sami sebou jisti! Dosáhnou nesmrtelné slávy a zajistí se před nebezpečím!

IV. Hospodin sestupuje a jedná

Co Bůh učinil? „I sestoupil Hospodin, aby zhlédl město i věž, které synové lidští budovali.“ Připadá mi to, jako by si Pán Bůh musel nasadit brýle, aby dobře viděl na to, co tam na babylónské pláni ti pyšní lidé kové budují. Aby viděl na ten drobeček, na to „ohromné“ dílo, do něhož se babylónští budovatelé dali. – Pán Bůh se neprestává zajímat o to, co my lidé děláme. I tady viděl, co pyšní stavitelé zamýšlejí. Vydali se však úplně falešným směrem. A co je napadne potom, až město a věž dokončí? Bude jim město stažit? Nepokročí ve své rozpínavosti dál? Nebudou dychtit po ještě větší slávě? Kdo ví, co horšího je posedne. Ztratí veškerou soudnost a nebudou chtít ustoupit od ničeho, co si usmyslí.

V. Nedokončená stavba, neporozumění a rozptýlení

Tak Bůh rozhodl, že zasáhne a překazí jim jejich dílo. Aby ukončil jejich zlé poínání a zamezil ještě horším věcem, které by se mohly stát, zmátl Bůh jejich řeč, aby si navzájem nerozuměli. Rázem bylo po jejich jednotě. Znamenalo to i konec všeho stavění. Věž zůstala nedokončená, město nedostavěné. Co mohou dokázat, když si nerozumí, když si každý vede svou a nemohou se mezi sebou domluvit? Tak je Bůh rozptýlil do všech koutů světa.

VI. Dobrý a nesprávný životní program

Také toto vyprávění vzniklo v babylónském zajetí. Právě tam se Izrael setkával se stavbami vysokých chrámů, jejichž nejvyšším poschodím bylo „nebe“. Říkali tomu bab-ilu, brána nebes a byli velice hrdí, že si vybudovali cestu k Bohu a zajistili jeho příchod. Zajatý Boží lid to však viděl jinak. Ne bab-ilu, ale blablabla. Žádná brána do nebe, ale slepá ulička a nakonec jen zmatek. Svévolná cesta k Bohu nikdy nekončí dobře. Izraelci ostatně na vlastní kůži poznali, že pouhý chrám, i kdyby byl nejparádnější, Boží náklonnost nezajistí. Skutečného, živého Boha člověk nikdy nemá v hrsti! Smyslem lidského života není za každou cenu se prosadit, věřit Bohu i lidem, nebo vybudovat si ráj, nýbrž stát na úkor druhých, ale pozorně a pokorně naslouchat Božímu hlasu a dát se jím vést. Takový způsob se Pánu Bohu líbí, tam on je přítomen a žehná.

Modlitba

Pane Bože, smíme se nazývat tvými syny a dcerami. Smíme vědět o mnoha lidech na celém světě, kteří se k tobě modlí stejně jako my. Říkáš z nás svou velkou rodinu. Ale není to naše zásluha. Neumíme se před

tebou sklonit a hodn? si o sob? myslíme. Prosíme, p?emáhej naši nesvornost a nedorozum?ní i rozptýlení, do kterého nás i celý sv?t zavedla pýcha a slávychtivost. Dej každému z nás pokorné a poslušné srdce. Amen

Podn?ty pro rozhovor:

? Kdo je jednotn?jší ? naše církve, nebo sv?dkové Jehovovi (pop?. jiná sekta)?

? Co všechno pat?í do m?sta? (domy, továrny, nemocnice, kasárna, v?zení, kostel...)

? Už jste se setkali s tím, že na demokracii vadí lidem nejednotnost názor?, program?, stran? Je to tak špatn??

? Znáte významy slov pluralita, totalita?

? Víte, kdy se ?íkalo "v jednot? síla" a "proletá?i všech zemí, spojte se!" Kdo se na taková hesla odvolával pop?. odvolává?

? Znáte písni?ku z EZ, kde se zpívá "jsou svorni p?i svém díle a v srdcích jeden duch"? O jakou jednotu se jedná?

? Kterou z t?chto staveb byste p?irovnali k bábelské v?ži: mrakodrap, katedrálu, supermarket, mauzoleum, pyramidu, v?ž radnice, památník dobývání kosmu, Stalin?v pomník na Letné ... (pozn. pro u?itele ? nejlépe vyberte obrázky a nabídku dotvo?te podle vlastního uvážení. M?žete s d?tmi diskutovat i o tom, které rysy jednotlivých staveb jsou společné s p?íb?hem a které odlišné)

? Jsou lidé ochotni a schopni se rychleji spojit k dílu, které p?inese nakonec zkázu, nebo k dílu prosp?šnému?

? Pro? se nedokáží dohodnout lidé, mluvící stejným jazykem?

? Musí jednota lidí znamenat vždy vzpouru proti Bohu? Znáte n?jaké povzbuzující p?íklady lidského sjednocení?

? Dal by se problém, který nakonec biblický p?íb?h zmi?uje, ?ešit n?jakým mezinárodním jazykem?

? ?íká se spíše "nebety?ná láska a svoboda" nebo "nebety?ná lež a pýcha"?

Odkaz na pracovní list

[05 Stavba bábelské v?že](#)

[05 Stavba bábelské v?že - st](#)

[BABYLONSKÁ V?Ž logika](#)

[BABYLONSKÁ V?Ž matematika](#)

[BABYLONSKÁ V?Ž grafomotorika](#)

Odkaz na píse?

[Krásná je modrá obloha, je zázrak pod ní žít](#)

[Pro? se pneš, ó ?lov??e \(EZ516\)](#)

[Ženeme se sami v sob? moud?í](#)

[Žalm 2 \(SV271\)](#)

[Bu? v?le tvá, bu? v?le tvoje všude tam](#)

Cílová skupina

[Školní](#)

Katechetické cykly

[Pozvání na cestu Starý zákon 1](#)

Biblický odkaz (kat)

[Genesis 11,1–9](#)